

Sygn. akt V CSK 19/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku T. S.A. w K.

przy uczestnictwie A. C.

o ustanowienie służebności przesyłu,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 czerwca 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika

od postanowienia Sądu Okręgowego w G.

z dnia 24 sierpnia 2016 r., sygn. akt III Ca (...), III Ca (...)

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika A. C. od postanowienia Sądu Okręgowego w G. z dnia 24 sierpnia 2016 r., sygn. akt III Ca (...), III Ca (...) Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt. 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Skarżący występowanie istotnego zagadnienia prawnego łączył z koniecznością rozstrzygnięcia, czy w sprawach o ustanowienie służebności przesyłu sąd (w tym sąd odwoławczy) jest związany na podstawie art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. stanowiskiem uczestnika postępowania co do rodzaju i wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu, w ten sposób, że nie może przyznać innego wynagrodzenia, aniżeli wnioskowane przez uczestnika postępowania.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ukształtował się pogląd, że odpowiednie wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu powinno być ustalone proporcjonalnie do stopnia ingerencji w treść prawa własności nieruchomości obciążonej, uwzględnić wartość nieruchomości i w takim kontekście mieć na względzie szkodę właściciela z uszczuplenia prawa własności. Zauważa się, że posadowienie urządzeń przesyłowych na nieruchomości obciążonej jest zdarzeniem nieodwracalnym w pewnym przedziale czasu. Stąd pogląd, że przewidywany okres trwałości tych urządzeń ma wpływ na wysokość wynagrodzenia, którego suma nawet w odległej perspektywie nie powinna przekroczyć wartości obciążonej nieruchomości (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2013 r., V CSK 491/12, nie publ.). Brak w art. 305² § 2 k.c. kryteriów określenia rozmiaru wynagrodzenia oznacza, iż ustawodawca pozostawił sądowi swobodę polegającą na indywidualizacji ocen w tym zakresie, formułowanych na podstawie określonego stanu faktycznego, które mogą także wynikać z ogólnych reguł porządku prawnego

(por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2013 r., IV CSK 440/12, nie publ.).

W przedmiotowej sprawie Sąd drugiej instancji zaskarżonym postanowieniem oddalił apelację uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego w T. z dnia 14 stycznia 2015 r., sygn. akt I Ns (...), którym została ustanowiona służebność przesyłu za jednorazowym wynagrodzeniem w kwocie 13 300 zł. Szczegółowo wyjaśnił rozstrzygnięcie w tej materii tak od strony podstawy faktycznej, jak i prawnej. Z wiążących w postępowaniu kasacyjnym ustaleń faktycznych Sądów *meriti* wynika, że wartość rynkowa przysługującego uczestnikowi prawa użytkowania wieczystego do gruntu składającego się z działki ewidencyjnej nr [x] o powierzchni 159 m² wynosi 15 800 zł. Z kolei wartość prawa użytkowania wieczystego gruntu obciążonego służebnością przesyłu wynosi 2 500 zł. Zatem zasądzone wynagrodzenie odpowiada różnicy pomiędzy kwotami 15 800 zł i 2 500 zł. Jeśli więc, Sąd Okręgowy określając wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności nie naruszył art. 305² § 2 k.c., to brak podstaw do przyjęcia, że występuje sformułowane przez uczestnika zagadnienie prawne.

Uczestnik domagał się zasądzenia za ustanowienie służebności przesyłu wynagrodzenia po 1 230 zł rocznie, bez ograniczenia czasowego. Zważywszy na czasookres, na jaki została oddana nieruchomość w użytkowanie wieczyste (do 5 grudnia 2089 r.) określenie w taki sposób świadczenia przedsiębiorstwa przesyłowego doprowadziłoby do tego, że wynagrodzenie to w ostatecznym rozrachunku przewyższyłoby kilka razy wartość prawa użytkowania wieczystego, co w sposób ewidentny kłóciłoby się z wypracowanymi przez praktykę orzecniczą zasadami ustalania wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu. W konsekwencji, skoro w istocie Sąd zasądził mniejsze wynagrodzenie od żądanego przez uczestnika, to nie może być też mowy o wyjściu ponad żądanie w rozumieniu art. 321 § 1 k.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe

ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. 2015, poz. 1804, ze zm. w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. 2016 r., poz. 1667).

jw